

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІТИЧНІ СТУДІЇ: ПОЛІТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

для студентів

спеціальності	052 «Політологія»
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітня програма	052.00.01 Політологія

№ 354
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код: 354
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 0808/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« _____ » _____ 2021 р.

Київ – 2021

Розробники:

Пояркова Тетяна Костянтинівна, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Пояркова Тетяна Костянтинівна, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології Історико-філософського факультету

Протокол від 15.09 2021 року № 1
Завідувач кафедри _____ Пояркова Т.К.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 052.00.01 Історичні науки

17.09.2021 р.
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми _____ Пояркова Т.К.

Робочу програму перевірено

18.09.2021 р.
Заступник декана _____ Завадський В. М.

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни «Аналітичні студії: Політична експертиза»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	4	-
Семестр	7	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	15	-
Самостійна робота	13	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Аналітичні студії: Політична експертиза» є ознайомлення студентів з видом наукового пізнання політичного простору, який засновується на системному аналізі об'єкта, передбачає не тільки оцінку сутності об'єкта, а й реальний вимір найбільш важливих характеристик, тривале спостереження за зміною стану об'єкта, наявність загальних і особливих принципів існування в порівнянні з рівними об'єктами.

Дисципліна спрямована на формування програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

ЗК-07	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Уміння поєднувати знання різних методів наукового та політологічного дослідження і вміння їх використовувати у професійній діяльності; володіння методами і прийомами логічного аналізу, вміння працювати з інформаційними текстами і смисловими конструкціями, які містяться в них.
ЗК-10	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність оцінювати об'єкти політичного знання, їх основні проблеми та суперечності.
ФК-04	Здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.
ФК-05	Аналітично-текстологічна обізнаність. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням якісних і кількісних методів та інструментарію прикладного аналізу. Здатність реферування, рецензування, коментування та анотування першоджерел та дослідницької літератури з політичної проблематики, можливість застосовувати навички наукового редагування.
ФК-07	Стратегічний аналіз. Здатність формулювати пропозиції в стратегії проєктів, використовуючи відповідні інструменти. Здатність управляти ресурсами у відповідності з цілями та планами робіт.
ФК-08	Прогностичні компетентності. Здатність використовувати результати політичної діагностики, брати участь у роботі з прогнозування політичних процесів та проблемних ситуацій, інтерпретація політичних процесів та розробка прогнозів подальшого перебігу подій.
ФК-12	Особиста ціннісно-вольова налаштованість. Раціональна організація та планування своєї діяльності, застосування отриманих знань для формування власної професійної та життєвої стратегії.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-01-з	Розуміння предметної області та базової специфіки професійної діяльності: <ul style="list-style-type: none"> – знання класичних і сучасних теорій політики; – знання основних принципів і підходів до аналізу структури політичних систем, класифікації політичних режимів, природи і сутності політичної та державної влади; – знання теорій походження та моделей держави; – знання структури і функцій системи державного управління.
ПРН-01-у	Застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез у сфері державної/публічної/практичної політики
ПРН-03-у	Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно

	до певного історичного або сучасного контексту.
ПРН-05-у	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням якісних і кількісних методів та інструментарію прикладного аналізу. Уміння проводити порівняльні дослідження та робити висновки стосовно природи і причин подібностей і відмінностей у структурі й функціонуванні політичних систем у різних країнах.
ПРН-06-у	Професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.
ПРН-09-у	Вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ПРН-05-с	Працювати у професійних колективах, державних і недержавних організаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I.							
Політична експертиза у системі прикладної політології							
Тема 1. Сутність політичної експертизи.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 2. Політична експертиза як вид аналітичної діяльності.	6	2	-	-	2	-	2
Тема 3. Віхи розвитку політичної експертизи як виду діяльності.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 4. Принципи експертного політичного знання.	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2	-					
Разом за змістовим модулем	26	8	-	6	2	-	8
Змістовий модуль II.							
Особливості здійснення політичної експертизи							
Тема 5. Типологія політичної експертизи.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 6. Політичне прогнозування як вид політичної експертизи.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 7. «Дилема довіри» до політичної експертизи.	5	2	-	-	2	-	1
Модульний контроль	2	-					
Разом за змістовим модулем	19	6	-	4	2	-	5
Семестровий контроль	15	15					
Разом за курс	60	14	-	10	4	-	13

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Політична експертиза у системі прикладної політології

Тема 1. Сутність політичної експертизи.

Уявлення про відмінності між теоретичним та прикладним знанням у політичній науці. Політична аналітика та політична прогностика як підгрунтя експертного (прикладного) політичного знання.

Основні поняття теми: політична аналітика, політична прогностика, політична експертиза.

Тема 2. Політична експертиза - як вид аналітичної діяльності.

Суб'єкти політичної експертизи: експерти, фахівці профільної області, інституціональні структури. Зв'язок експертної діяльності з «політичним замовленням» на складання ексклюзивних політичних прогнозів, ситуаційних аналізів.

Специфіка надання експертної послуги для аналітичного забезпечення процедури прийняття політичних рішень. Замовники експертних робіт: політичні партії, владні та комерційні структури, органи державної влади як регіонального, так і федерального рівнів.

Основні поняття теми: політична експертиза, політичний прогноз, політичний аналіз, експертна послуга, замовники експертних послуг.

Тема 3. Віхи розвитку політичної експертизи як виду.

«Метод контрольних питань» - історія появи та особливості еволюції. Внесок С.Д. Пірсона (1957), А. Осборна, Д. Пойа (1945), Р.П. Кроуфорда (1954). Умови здійснення методу контрольних питань: а) логічність та структурованість; б) мотивованість; в) вимоги мінімального інформаційного потенціалу; г) чітко визначені тематичні рамки.

Метод «Дельфійський оракул» як продукт американської фірми «Ренд корпорейшн». Розробники методу «Дельфі» Н. Далкі і О. Хелмер. Функціональне використання методу: від аналізу перспектив науково-технічного прогресу, вимірювання якості життя в Америці до оцінювання воєнного потенціалу (СРСР).

Метод «Дельфі» як засіб збору незалежних, не пов'язаних один з одним експертних оцінок, які узагальнюються, систематизуються і зводяться у політичний прогноз. Особливості методу «Делфі»: 1) анонімність експертів; 2) використання результатів попереднього туру опитувань; 3) статистична характеристика групової відповіді.

Метод моделювання майбутнього політичного процесу через екстраполяцію історичних подій на сучасні політичні реалії. «Мегатренди» як метод політичної експертизи -: пропозиції основних тенденцій, що виникають на периферії, але визначають майбутнє. Теоретичні напрацювання та використання у прикладній науці Джона Нейсбіта. Сучасні підходи до визначення «мегатрендів».

Основні поняття теми: «Метод контрольних питань», метод «Дельфійський оракул», метод «Дельфі», метод моделювання майбутнього політичного процесу.

Тема 4. Принципи експертного політичного знання.

Системність політичної експертизи. Обов'язковість рефлексії контролю якості оцінок експертів. Наукові вимоги до ротації експертів. Методологічний плюралізм експертів. Незалежність експертів від інших суб'єктів експертизи. Персоніфікація позицій експертів в підсумковому звіті. Публічність, прозорість і відкритість результатів експерти. Проблеми використання методів політичної експертизи. Поняття «шуму» політичної експертизи як впливу індивідуальних і групових інтересів. Способи протистояння «шуму» політичної експертизи.

Основні поняття теми: політична експертиза, системність, ротація експертів, методологічний плюралізм, публічність, «шум» політичної експертизи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Особливості здійснення політичної експертизи

Тема 5. Типологія політичної експертизи.

Різновиди методів експертних оцінок: «мозковий штурм»; методи ситуаційного аналізу (сценарний метод, SWOT-аналіз); метод перехресного впливу; метод морфологічного аналізу та ін. Наукове обґрунтування валідності та надійності пропонованого політичного рішення як одного з ефективних варіантів.

Основні поняття теми: експертна оцінка, «мозковий штурм», сценарний метод, SWOT-аналіз, метод перехресного впливу, метод морфологічного аналізу, валідність рішення.

Тема 6. Політичне прогнозування як вид політичної експертизи.

Типологія політичних прогнозів: пошуковий і нормативний. Пошуковий прогноз як модель можливого стану того чи іншого політичного об'єкту, процесу або явища, який визначається шляхом перенесення спостережуваних тенденцій у майбутнє. Нормативний прогноз як спосіб визначення можливого розвитку подій у разі прийняття якого-небудь управлінського рішення або зміни обставин.

Основні поняття теми: політичний прогноз, управлінське рішення.

Тема 7. «Дилема довіри» до політичної експертизи.

Політичний експерт та шляхи його впливу на політичний процес. Невизначеність теоретичних понять «політичний аналітик» і «політичний експерт». Специфіка довіри до політичних експертів. Функціональне розширення ролі сучасних ЗМІ від традиційних постачальників інформації до структур, спрямованих на надання політичної експертизи. Розширення кола суб'єктів політичної експертизи. Роль веб-ресурсів та блогів співтовариств у сфері прикладної політики. Взаємопідміна журналістики політичною експертизою.

Основні поняття теми: політичний експерт, політичний аналітик, суб'єкти експертизи, журналістика.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Кількість одиниць
Відвідування лекції	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	1	1
Відвідування практичних занять	1	-	-	2	2
Робота на семінарському занятті	10	4	40	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом		-	93	-	76
Загальний бал		169			
Коефіцієнт		60/169=0,355			

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основою і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- індивідуальна та групова робота на практичних заняттях;
- підготовка творчих робіт (реферат, есе, виступ на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульними контрольними роботами.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2.	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3.	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4.	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5.	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Завдання для самостійної роботи за темами:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Місце політичної експертизи у системі прикладної політології	2	5
2	Історія появи та еволюції методу «Дельфійський оракул»	2	5
3	Еволюція методу політичної експертизи «мегатренди»	2	5
4	Поняття «шуму» політичної експертизи	2	5
5	«Мозковий штурм» як метод політичної експертизи	2	5
6	SWOT-аналіз як метод політичної експертизи	2	5
7	Політична експертиза в Україні: специфіка, проблеми та виклики	1	5
	Разом	28	35

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю*: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.
- г) *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни

(п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Місце політичної експертизи у системі прикладної політології
2. Уявлення про відмінності між теоретичним та прикладним знанням у політичній науці.
3. Політична аналітика та політична прогностика як підґрунтя експертного (прикладного) політичного знання.
4. Суб'єкти політичної експертизи
5. Замовники політичної експертизи
6. Специфіка надання експертної послуги для аналітичного забезпечення процедури прийняття політичних рішень.
7. Залежність політичної експертизи від типу політичного режиму
8. Основні етапи розвитку політичної експертизи
9. «Метод контрольних питань» як один з перших методів політичної експертизи.
10. Внесок теоретичних напрацювань С.Д. Пірсона (1957), А. Осборна, Д. Пойа (1945), Р.П. Кроуфорда (1954) у творення «методу контрольних питань»
11. Історія появи методу «Дельфійський оракул» («Дельфі»).
12. Теоретичні напрацювання Н. Далкі і О. Хелмер, на підставі яких виник метод «Дельфі»

13. Особливості здійснення методу «Делфі»
14. Сучасні методи політичної експертизи: метод побудови теоретичної моделі та метод моделювання майбутнього політичного процесу.
15. Мегатренди як метод політичної експертизи й прогнозування майбутнього
16. Проблема використання методів політичної експертизи. Поняття «шуму» політичної експертизи.
17. Основні принципи експертного політичного знання
18. Наукові вимоги до достовірності політичної експертизи
19. Проблема незалежності політичної експертизи від позицій експертів
20. «Мозковий штурм» як метод політичної експертизи
21. Методи ситуаційного аналізу (сценарний метод, SWOT-аналіз) як вид політичної експертизи
22. Метод перехресного впливу та метод морфологічного аналізу як підвиди політичної експертизи.
23. Наукові вимоги до валідності та надійності політичної експертизи.
24. Типологія політичних прогнозів: пошуковий і нормативний.
25. Роль політичного експерта у політичному процесі. Проблема довіри до політичних експертів.
26. Причини невизначеності теоретичних понять «політичний аналітик» і політичний експерт» у сучасній українській дійсності.
27. Підґрунтя розширення кола суб'єктів політичної експертизи у сучасному світі.
28. Причини зміни ролі сучасних ЗМІ від традиційних постачальників інформації до структур, спрямованих на надання політичної експертизи.
29. Вплив веб-ресурсів та блогівих співтовариств на політичну експертизу.
30. Специфіка здійснення політичної експертизи в Україні

6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год., з них: лекції – 14 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 4 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I (78 балів)				Змістовий модуль II (66 балів)		
	1	2	3	4	5	6	7
Теми							
Лекції (теми, бали)	Т1 (1 бал)	Т2 (1 бал)	Т3 (1 бал)	Т4 (1 бал)	Т5 (1 бал)	Т6 (1 бал)	Т7 (1 бал)
Семінарські/практичні заняття (теми, бали)+ відвідування семінарів/практичних	С1 (10+1 бали)	С2 (10+1 бали)	С3 (10+1 бали)	С4 (10+1 ба ли)	С5 (10+1 бали)	ПР6 (10+1 бали)	ПР7 (10+1 бали)
Самостійна робота	С.р. (10 балів)	С.р. (10 балів)	С.р. (5 балів)	С.р. (10 балів)	С.р. (10 балів)	С.р. (10 балів)	С.р. (15 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)				МКР 2 (25 балів)		
Семестровий контроль	Залік						

8. Рекомендовані джерела

а) основні:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. 1736 с. 115
2. Говлет М., Рамеш М. Дослідження державної політики: цикли та підсистема політики; Пер. з англ. О. Рябова. Львів; Кальварія, 2004. 264 с.
3. Кагановська Т.Є. Кадрове забезпечення державного управління в Україні : [монографія]. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 362 с.
4. Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади : [монографія]. К. : НАДУ, 2006. 272 с.
5. Кузь О.М. Репрезентації суб'єктності в пост сучасності : [монографія]. Х. : ФОП Лібуркіна Л.М. ; ВД «ІНЖЕК», 2010. 312 с.
6. Лясота Л.І. Проблеми інституціоналізації прикладного політичного аналізу та прогнозування у сучасному українському суспільстві // Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування : збірник матеріалів / за ред. М.М. Розумного. К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. С. 2–9. URL : <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbjrnyk.htm>.
7. Рубанов В. В. Методологічна сутність політичної аналітики. Політичний менеджмент. Наук. журнал. 2008. № 3. С. 29–42.
8. Рубанов В. В. Взаємообумовленість кількісних і якісних методів і процедур політичної аналітики. Політичний менеджмент. Наук. журнал. 2011. № 3. С. 52–60.
9. Траверсе Т. Політичне мислення в контексті діяльнісного підходу. Соціальна психологія. Науковий журнал. 2012. № 1–2 (51–52). С. 196–203.
10. Траверсе Т. Психологія політичних задач і проблем: функції та специфічні ознаки. Соціальна психологія. Науковий журнал. 2012. № 3 (53). С. 57.

б) додаткові:

1. Абизов В. Є. Політичне рішення: механізм прийняття. К. : НІСД. 1995. 63 с.
2. Валецький О. Л. Державна політика в Україні : методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження : Монографія. К. : НІСД. 2001. 242 с.
3. Валецький О. Л. Методологічні засади аналізу державної політики. Філософська думка. 2001. № 5. С. 59-81.
4. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: Теорія, методологія, практика. К. : Генеза. 2006. 400 с.
5. Курас І. Ф. Політична наука: методолого-теоретичні проблеми розвитку Курас // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї / Голова ред. кол. І. Ф. Курас. Вип. 6. К.–Миколаїв: Вид-во МАГУ ім. П. Могили. 2004. С.5-30.
6. Левенець Ю. А. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина ХІХ-початок ХХ століття). К. : Стилос. 2001. 585 с.
7. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології: теорія, методологія, практика. К. : Центр учбової літератури. 2011. 312 с.

8. Панченко Т. В. Експлікації концепту «політичний аналіз» у сучасній політичній науці та практиці управління. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Питання політології. 2008. № 825. с. 32–38.
9. Пояркова Т.К. «Мегатренди» – методологія дослідження кризового процесу. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін / відп. ред. О.В. Бабкіна. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. Випуск 4. С. 49–54.
10. Рубанов В. Політична аналітика: генезис і еволюція змісту поняття. Політичний менеджмент. 2011. № 5. С. 43-50.
11. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. / За заг. ред. О. Л. Валецького, В. А. Ребкала. К. : Міленіум. 2003. 228 с.
12. Теремко В. В. Прикладний політичний аналіз // Прикладна політологія: навч. посіб. / За ред. В. П. Горбатенка. К. : ВЦ Академія, 2008. с. 390-409.
13. Тертичка В. Аналіз державної політики і політологія. Політичний менеджмент. Науковий журнал / Голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський. 2004. № 6. С. 3-22.

в) англомовні:

1. Huckfeldt Robert (2001). The Social Communication of Political Expertise. American Journal of Political Science Midwest Political Science Association. Vol. 45, No. 2 (Apr.), pp. 425-438. URL <https://doi.org/10.2307/2669350>
<https://www.jstor.org/stable/2669350>
2. Federico Christopher M., Schneider Monica C. (2007). Political Expertise and the Use of Ideology: Moderating Effects of Evaluative Motivation Public Opinion Quarterly, Volume 71, Issue 2, Summer, Pp. 221–252, URL: <https://doi.org/10.1093/poq/nfm010> The political dilemma of expertise
3. More than just public trust in experts <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2019/06/17/the-political-dilemma-of-expertise-more-than-just-public-trust-in-experts/>
4. Goren Paul. (2000). Political Expertise and Principled Political Thought. First Published March 1/ URL: <https://doi.org/10.1177/106591290005300106>
5. The Politics of Expertise: Understanding Interactions between Policy Advice, Government, and Outcomes during the Covid-19 Pandemic URL: <https://www.frontiersin.org/research-topics/15807/the-politics-of-expertise-understanding-interactions-between-policy-advice-government-and-outcomesd>
6. JON A. KROSNICK EXPERTISE AND POLITICAL PSYCHOLOGY (1990) Social Cognition, The Ohio State University Peffley. Vol. 8, No. 1, , pp. 1-8
7. Mark , and Jon Hurwitz (1993). “Models of Attitude Constraint in Foreign Affairs”. Political Behavior 15: 61-90.
8. Pollock, Philip H. , Stuart A. Lilie , and M. Elliot Vittes . (1993). “Hard Issues, Core Values, and Vertical Constraint: The Case of Nuclear Power”. British Journal of Political Science 23: 29-50.

9. Price, Vincent , and John Zaller. (1993). "Who Gets the News? Alternative Mesures of News Reception and Their Implications for Research". *Public Opiion Quarterly* 57: 133-164
10. Sniderman, Paul M. , Richard A. Brody , and Philip Tetlock. (1991). *Reasoning and Choice: Explorations in Political Psychology*. New York: Cambridge University Press.
11. Zaller, John R. (1990). "Political Awareness, Elite Leadership, and the Mass Survey Response". *Social Cognition* 8: 125-153.